

МІЄТА

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЕПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

• ЖОВТЕНЬ • 2005 РОКУ БОЖОГО • ЧИСЛО 19 \ 173 •

2 стор.

Новини з життя Церкви та Львівської архієпархії.

3 стор.

4 стор.

Інтерв'ю з віце-ректором УКУ Мирославом Мариновичем.

5 стор.

“Сексоголізм” – що це таке? Розповідаємо про хвороби uzалежнення.

6 стор.

Заповіді Божі. о. Богдан Гнатисько: Шоста заповідь “Не чужолож”.

7 стор.

Сторінка для дітей та їх батьків.

Вітаємо ювілярів!

8 стор.

“Яка шана – така і віддяка”
Іван Петрусько. Оповідання на тему моралі.

Без Бога – ні до порога!

Якось в часи підпілля приступив до священника старенький селянин і попросив про св. Літургію в якомусь намірі. Священик відповів йому, щоб той на картці паперу написав своє прохання. На що старий заплакав: „Вибачте, отче, але я неграмотний: не вмю ні читати, ні писати”. Ніби нічого особливого – буденна незначна пригода, але чомусь неодноразово вона приходиться на думку: який великий жаль має людина, якщо не вмє прочитати слова.

Коли ми проглянемо Катехизм християнської віри, то серед Дарів Святого Духа прочитуємо – ЗНАННЯ. Отож, віруюча людина, розуміючи стан речей, повинна би намагатися здобувати знання всіма силами. Кожен із нас здобуває їх через споглядання, через слух, через прочитані слова. Грамотна людина часто навіть не застановляється над тим, чим вона володіє. І тим паче не застановляється, що вона від Бога має обов'язок знання здобувати і їх примножувати. Бо кожне добре знання провадить до щораз більшого пізнання Господа Бога, провадить до досконалості самої людської істоти. Тому свідомо нехїть до здобуття знання в окремих випадках, очевидно, може бути потрактована як гріх проти Святого Духа.

Наші мудрі предки і попередники завжди дбали, щоб дати своїм дітям глибокі знання. Почавши від рівноапостольного Володимира Великого та Ярослава Мудрого і закінчуючи настановами Слуг Божих Митрополита Андрея Шептицького і Патріярха Йосифа, впродовж усієї нашої історії прослідковуємо старання про грамоту, про знання. Але мусимо розуміти, що всяке знання мусить мати за основу знання про Бога. Тому всяка і кожна наука повинна би мати за основу Біблію і Катехизм християнської віри. Каже наша приказка: „Чого Івась не навчився, того Іван уже ніколи не навчиться”. Це означає лише те, що науку про Бога необхідно подавати людям не в дорослому віці, а змалку, від самого народження.

Сьогоднішні потуги наших церковних достойників впроваджувати навчання катехизму у початкових класах української школи наштовхуються на поважний спротив. Основним аргументом, котрим намагаються цей спротив оправдати, є мотивація, що, мовляв, Церква відділена від держави, і саме тому навчання християнських правд і Божого Закону впроваджувати в шкільну програму не варто. Богу дякувати, час страшного атеїзму ми пережили і переконалися, що держава, котра відкинула Бога – розсипалася, пішла в небуття. Але духовні інваліди, котрих та система породила, ще живі, і саме вони намагаються нас переконати, що державі Церква не потрібна, як не потрібно давати у школі дітям знань про Бога, плекати в них християнську мораль.

Читаючи Святе Письмо, знаходимо конкретне Христове попередження: „Я – виноградина, ви – гілки. Хто перебуває в Мені, а Я в ньому, – той плід приносить щедро. Без Мене ж ви нічого чинити не можете” (Ів. 15,5).

Над сучасним станом української держави можна хїба що гірко плакати. Останні події на владному українському олімпі показали велику нужду нашої державної еліти. В її основі – брак знання Бога, чи радше сказати – його відсутність. Україна терміново потребує нової, правдиво побожної еліти, вихованої на засадах християнської моралі, на цінностях євангельських чеснот тощо.

Недаремно гласить народна мудрість: „Без Бога – ні до порога!”. Це означає, що потрібні інші підходи до виховання нашої молоді, наших дітей – обов'язкове впровадження у виховний і в навчальний шкільний процеси Закону Божого і Катехизму християнської віри. Відважуся заявити, що це питання в своїй суті є засадничим не лише для України, але і для всього світового суспільства. Думається, що годі вже нав'язувати християнському народові фальшиве переконання, що без Бога можна обійтися, що Богом можна цікавитися постільки-поскільки. Зближаються вибори і, можливо, варто подумати над тим, щоб водночас із виборами провести референдум і запитати у всіх українців: чи хочемо ми, щоб наші діти у школі отримували знання про Бога, чи хочемо ми, щоб через нашу майбутню побожну владу Господь щедро благословив наш народ і нашу Україну.

Рефлектуючи отак над значенням і цінністю науки, в обличчі вічності, яка невідхильно зближається до мене, заповітую вам:

Полюбіть науку, плекайте і збагачуйте її своєю працею і своїм знанням, будьте її служителями! Здвигайте храми науки, вогнища духовної сили Церкви і Народу, пам'ятаючи, що немислиме повне життя Церкви і Народу без рідної науки.

Наука – це їхнєє дихання життя!

Патріярх Йосиф Сліпий. «Заповіт»

ОФІЦІЙНО

ВИКЛАДАННЯ
ХРИСТІЯНСЬКОЇ
ЕТИКИ БУДЕ

16 вересня 2005 року Центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова спільно з Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні, в межах роботи постійно діючого круглого столу "Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин", провів круглий стіл "Релігійне навчання і виховання дітей та молоді в Україні: проблема і шляхи розв'язання". Постійно діючий круглий стіл працює з 1996 року, його учасниками є керівники та представники найбільш чисельніших християнських конфесій України.

У роботі круглого столу взяли участь глави та представники християнських Церков, науковий консультант Президента України, народні депутати України, представники Міністерства освіти і науки та Державного департаменту у справах релігій, численні експерти. Були представники Німеччини, Польщі, Білорусі та України. Від УГКЦ учасниками дискусій були Предстоятель Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Любомир (Гузар), ректор УКУ о. д-р Борис Гудзак, президент Інституту екуменічних студій УКУ о. митр. Іван Дацько, голова Митрополичої комісії у справах шкільництва о. Роман Небожук, голова Патріаршої катехитичної комісії с. Луїза Цюпа та члени ректорату УКУ Тарас Добко, Марія Марко та Олег Турій.

На засіданні круглого столу були розглянуті такі питання: у чому полягають основні проблеми забезпечення релігійного навчання і виховання дітей та молоді в Україні? Як забезпечити релігійне навчання і виховання дітей та молоді в Україні, не порушуючи принципи свободи совісті і світського характеру освіти в державній школі?

Відповідь на ці запитання учасники зустрічі шукали у трьох секціях: релігійне виховання і сім'я, релігійне виховання і школа, релігійне виховання і мас-медіа та суспільство.

Представники Церков – учасники круглого столу – відзначили велику потребу суспільства у духовному вихованні дітей і молоді. Було підкреслено, що Церква проводить навчання дітей у своїх недільних і суботніх школах та не потребують втручання держави в цей процес, але є величезна потреба в підтримці впровадження курсу з християнської етики в загальноосвітніх школах, наданні релігійним організаціям права засновувати загальноосвітні навчальні заклади, можливого державного фінансування державного компоненту в таких закладах, а також державного визнання богословської освіти не тільки як спеціальності, але як напрямку.

Предстоятель УГКЦ Блаженніший Любомир (Гузар) звернув увагу на те, що важливою метою впровадження курсу "Християнська етика в українській культурі" є об'єднання українців Сходу і Заходу на підставі спільних моральних цінностей, щоб українці були одним одними братами і сестрами. Для змалювання цього Блаженніший Любомир використав історичний приклад, що стосується дочки князя Ярослава Мудрого Анни, яка могла ефективно керувати французькою державою. Це, на думку Глави УГКЦ, стало можливим завдяки тому, що тодішня Європа мала спільні культурні та морально-етичні символи, за допомогою яких люди могли порозумітися. Подібне завдання мав би виконати і цей предмет.

Натомість у своєму виступі о. Борис Гудзак звернув увагу учасників круглого столу на викривлений стан у питанні визнання богословської освіти в Україні, а, відповідно, визнання Українського Католицького Університету як вищого навчального закладу.

У коментарі для прес-секретаріату Глави УГКЦ о. Роман Небожук, учасник круглого столу, розповів, що важливим здобутком цього круглого столу стало те, що вперше представники християнських Церков України продемонстрували єдність у відстоюванні права на викладання предмету "Християнська етика в українській культурі" у загальноосвітній школі. Інший позитив, що сьогодні, як ніколи перед тим, ми стоїмо на порозі того, що викладання християнської етики буде відбуватися у школах – навіть наперекір деяким чиновникам з Міністерства освіти та науки України.

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

БЛАЖЕННІШИЙ ЛЮБОМИР - УЧАСНИК
ЄПИСКОПСЬКИХ КОНФЕРЕНЦІЙ ЄВРОПИ

29 вересня у Римі розпочалося щорічне пленарне засідання Ради єпископських конференцій Євро-

пи, яке тривало до 1 жовтня 2005 року.

Від Синоду Єпископів УГКЦ участь у цьому форумі взяв Блаженніший Любомир (Гузар), Глава Української Греко-Католицької Церкви. 2 жовтня відбулося урочисте закриття.

На сьогодні у Європі є 34 національні католицькі єпископські конференції, що творять один загальноєвропейський орган – Раду єпископських конференцій Європи, яку тепер очолює президент Ради владика Амеде Граб. Такі форуми дають можливість спілкуватися

між собою окремим єпископським конференціям та виробляти уніфіковану позицію щодо різних викликів сучасності. Для УГКЦ такі зустрічі є особливо важливими, оскільки через них наша Церква входить у Європу і цим, зокрема, формує сприйняття України як європейської держави.

Щорічно, крім зустрічі голів єпископських конференцій Європи, проходять зустрічі секретарів. Цьогорічна, 33-тя, зустріч секретарів єпископських конференцій Європи відбулася 26-30 травня 2005 року у м. Сан-Галлен (Швейцарія), і в ній від УГКЦ взяв участь о. д-р Святослав Шевчук, керівник Патріаршої курії УГКЦ.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ДЛЯ КАТЕХИТІВ

У суботу, 24 вересня 2005 року, катехити Львівської архієпархії відсвяткували своє свято. Перед початком нового катехитичного року вони з'їхалися до Унева, щоб спільно просити про благословення і всі потрібні ласки на цей навчальний рік. Архидієцезійську Божественну Літургію відслужив Адміністратор Львівської архієпархії Преосвященний Владика Ігор (Возьняк). Наприкінці Літургії він благословив кожного катехита зосібна, вручивши грамоту на катехитичне служіння. Після Літургії відбулася спільна трапеза.

У цей день катехити мали можливість слухати чудову науку про Пресвятую Євхаристію у викладі о. Діонізія Ляховича, ЧСВВ, ректора семінарії у Брюховичах. З привітальним словом до катехитів

звернулася також голова Патріаршої катехитичної комісії с. Луїза Цюпа, СНДМ, та голова Катехитичної комісії Львівської архієпархії о. Михайло Гарват.

На звернення урочистості своїм чудовим словом катехитів привітав вокально-інструментальний ансамбль церкви Різдва Пресвятої Богородиці, що на Сихові.

с. Михайлина ГОРНАКЕВИЧ,
СНДМ,
директор Катехитичного центру
Львівської архієпархії

ПРОЩА В ГЛИНЯНАХ

В день свята Воздвиження Чесного Хреста в містечку Глиняни відбулося відпустове свято молитви біля чудотворного самовідновленого образу Розп'яття Ісуса Христа, який знаходиться в одному з найдавніших дерев'яних храмів Європи XV – XVII ст. На це свято чисельно прибули прочани із духовенством із Львівщини, Тернопільщини, Івано-

Франківщини, з Києва та інших міст і сіл України.

Святкову Архидієцезійську Літургію відслужив Адміністратор Львівської архієпархії Преосвященний Владика Ігор (Возьняк). У своїй промові Владика наголошував на великій Божій любові і милосерддю до кожного з нас: «Христос нас любить і не перестає любити. Так і

ми повинні відчувати це в своїх серцях, і плодом нашого життя також повинна бути любов до Бога і до ближнього».

В цей день понад 500 вірних приступили до святої Сповіді і відкрили свої серця для Господа нашого Ісуса Христа.

о. Дмитро МАЙКУТ

ЗАПРОШУЄМО
НА ІНТЕРНЕТ-ФОРУМ УГКЦ

Українська Греко-Католицька Церква оголошує про відкриття свого інтернет-форуму – місця для дискусій щодо різних аспектів чи актуальних подій у житті Церкви. Цей форум побудований на відкритому програмному коді phpBB від rhrBB Group. Стабільність веб-сервера під управлінням FreeBSD та Apache2, швидкість відкритої бази даних MySQL забезпечують те, що написане повідомлення буде автоматично розміщено та прочитано усіма відвідувачами форуму. Зареєстровані учасники отримають багато додаткових можливостей: приватні повідомлення, розсилку через e-mail та інше. Крім того, реєстрація гарантуватиме, що ніхто не напише від чужого імені жодного слова.

„Форум, який ми відкрили, – зазначив у коментарі для прес-секретаріату Глави УГКЦ Блаженніший Любомир (Гузар), – важливий для життя Церкви, бо створює нагоду для обміну думками. Церква не може бути відділена від суспільства, в якому живе. Вона повинна прислухатися до думок людей і за потреби відповідати на їхні запитання, ділитися з ними і радістю, і смутком“.

Предстоятель УГКЦ висловив думку, що на такому форумі можуть з'являтися різні відгуки: і позитивні, і негативні. На запитання, чи не бояться негативних відгуків церковні провідники, Блаженніший Любомир відповів: „Цього не потрібно боятися. Якщо хтось висловлює виправдану критику, навіть негативну, – це дуже

добре, адже тоді можна усвідомити, щось робиться неправильно, і відтак це виправити“.

Потрібно зазначити, що впродовж серпня на офіційній вебсторінці УГКЦ ми дізнавалися думку наших відвідувачів щодо такого питання: „Форум УГКЦ. Потрібно чи ні?“. В опитуванні взяло участь 116 респондентів, з яких 102 (88%) відповіли позитивно, 12 (10%) – негативно, а 2 (2%) ще не визначилися.

Адреса нашого форуму:
<http://forum.ugcc.org.ua>

Якщо у вас виникнуть труднощі, звертайтеся до модераторів форуму, які завжди вам допоможуть!

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

БОГОРОДИЦЯ КЛИЧЕ НА СВЯТО

Цьогорічне храмове свято у Сихові на честь Різдва Пресвятої Богородиці, де парохом о. Орест Фредина, виявилось незвичайним, адже не було подібним на попередні святкування. Цього року Сихів вітав Адміністрація Львівської архієпархії Преосвященного Владика Ігоря (Возньяка). В оточенні численних священників Преосвященний Ігор служив тут Архиєрейську Божественну Літургію. В часі св. Літургії відбулася ще одна небуденна подія – з рук Преосвященного Владика диякон Олександр Коростіль прийняв Божий дар Христового Священства. Церква отримала ще одного священника. Це на його адресу звучало трикратне «Аксіос!», тобто – достойний. Кожен з присутніх священників вітав співбрата у священстві, а чисельні вірні бажали отримати від щойно висвяченого священника благословення.

До свого празника сихівчани готувалися заздалегідь. У попередню неділю силами парохіальних музичних колективів

Ікона "Престія Премудрості" першою вітала Папу Івана Павла II у храмі Різдва Пресвятої Богородиці.

«Струни серця» та «Джерела любові» було організовано свято сучасної духовної музики. Великий конференц-зал, що знаходиться під власне храмом, при-

ймав як його учасників, так і слухачів. Прибули на концерт і численні гості.

А в сам день храмового свята, вже під вечір, у приміщенні храму відбувся ще один, але вже більший, концерт – Вечір духовної музики, який було зорганізовано стараннями керівника молодіжного камерного хору «Теотокос» Ярослава Заміщак. В гості до парохіян завітали знані музичні колективи – Камерний оркестр Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка, Камерний хор «Кантус» із Ужгорода, камерний хор «Глорія», знаний далеко за межами Львова, а також вже згаданий місцевий камерний хор «Теотокос». Парохіяни та гості мов заворожені слухали духовні твори О. Кошиця, Д. Боршняцького, А. Гнатишина, М. Леонтовича, Арво П'ярта тощо.

Вже по закінченні свята хтось мовив: «Богородиця зробила нам свято». А й правда – Богородиця єднає людські серця. Будьмо й вдячні.

ЗУСТРІЧ МОЛОДІ НА ЛЬВІВЩИНІ

З 1 до 11 жовтня на Львівщині проходить зустріч молоді з шести європейських країн, метою якої є розв'язання проблем молоді, становлення толерантності та міжнародного діалогу. Про це, «Гал-Info» розповіла голова молодіжної організації «Академія української молоді» Олена Яремко.

Організовує зустріч молодіжна організація «Академія української молоді» у рамках проекту «Молодь Європейського Союзу».

У зустрічі бере участь молодь з трьох країн Європейського Союзу – Швеції, Данії, Польщі та трьох – із Східної Європи – України, Росії, Білорусі. Кожну країну представляють п'ятеро молодих людей віком 15-18 років. Учасники зустрічі проживають у Новояворівську, у реко-

лекційному будинку Патріаршої комісії у справах молоді УГКЦ.

Учасники зустрічі обговорюють проблеми молоді у різних європейських країнах, презентують культурну спадщину своїх країн, набувають досвіду міжнародного діалогу.

«Минулого року ми проводили подібний захід, який мав гарний результат. Цьогорічна зустріч теж зробить внесок у формування європейської молоді», – зазначила Олена Яремко.

Агенція регіональної інформації та аналітики УГКЦ

Молоді люди з Львівщини були учасниками зустрічі зі Святішим Отцем Бенедиктом XVI на XX Всесвітньому з'їзді молоді, який відбувся влітку цього року у м. Кьольні (Німеччина)

МОЛИТОВНЕ ЧИТАННЯ СВЯТОГО ПИСЬМА ДЛЯ ПОДРУЖ

Комісія Родини Львівської архієпархії спільно з Патріаршою катехитичною комісією провела з 16 по 18 вересня в м. Золочеві в монастирі оо. Василя біблійний семінар для подружніх пар, які вже протя-

гом двох останніх років формують Спільноти християнських подруж. Пари зі Спільнот зустрічаються при парафіях Львівської архієпархії та проводять зустрічі за методом молитовного читання Святого

Письма. Провідниками таких молитовних груп є випускники Львівської духовної семінарії Святого Духа (Рудно).

Завдячуючи о. Євгену Станішевському, який провадив семінар, подружжя отримали нові знання з біблістики, що дозволяє глибше осмислити метод молитовного читання.

Також, згідно з планом діяльності Комісії родини, до кінця 2005 року в м. Золочеві буде проведено 7 турів реколекцій для молодих християнських подруж, які проходили курс безпосереднього приготування до святого таїнства Подружжя та мають намір приєднатися до Спільнот. Унаслідок буде сформовано 7 нових спільнот християнських подруж при парафіях архієпархії.

За детальнішою інформацією просимо звертатися до Комісії родини, rodyna@ucgc.org.ua

Адріан БУКОВИНСЬКИЙ

КОРОТКО

ПРАЗНИК ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА ГОСПОДНЬОГО

27 вересня 2005 року велика кількість жителів смт Рудно поспішала до храму Воздвиження Чесного Хреста Господнього, щоб прийняти участь в урочистій святій Літургії. Незважаючи на робочий день, церква була заповнена людьми, адже це – храмовий празник всього селища.

Святу Літургію очолює о. Орест Фредина, синкел Львівської архієпархії, у співслужінні 13-ох священників. Змістовно проповідь виголосив парох храму Ольги і Єлизавети о. Іван Галімура. Багато парохіян та гостей селища приступили до святої Сповіді та святого Причастя.

РЕКОЛЕКЦІЇ ДЛЯ СВЯЩЕНИКІВ І ДІЯКОНІВ ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ

З 27 до 30 вересня 2005 року проходив перший тур реколекцій для священників і дияконів Львівської архієпархії. Відбувся цей захід у реколекційному домі смт. Брюховичі під проводом о. Тараса Сеньківа, ермонаха східної гілки Чину Найменших Братів (мінімі), настоятеля монастиря святого Юрія міста Коломиї.

МАТИМЕМО ЩЕ ОДНОГО БЛАЖЕННОГО?

Владика Юліян Г'бур, Єпарх Стрийський УГКЦ, 26-27 вересня 2005 року з нагоди початку канонічної візитації парафії Перемиського деканату відвідав Кореличі. Душпастирем цього села напередодні II Світової війни був отець Роман Горчинський. 25 червня 1941 року органи НКВС забрали отця безпосередньо з храму, не дозволивши йому закінчити Божественну Літургію. Жителі Корелич моляться за проголошення свого колишнього душпастиря Блаженим.

ЮВІЛЕЙНЕ ПАЛОМНИЦТВО СТРИЯН

Ювілейне паломництво до Волі Довголуцької на Стрийщині проходило 24-25 вересня 2005 року. В новітній історії цього відпустового місця Стрийської єпархії УГКЦ проща стала п'ятою від часу коронації Чудотворної ікони. Святіший Отець Іван Павло II благословив корони для ікони під час свого пастирського візиту в Україну в червні 2001 року. Тим самим він відкрив нову сторінку паломництва до цього старовинного скарбу XVIII століття та духовного багатства Церкви в Україні.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ РОСІЙСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

Презентація відбулася 28 вересня в Одеському літературному музеї. Чотири томна Католіцька Енциклопедія є першим універсальним довідковим виданням російською мовою, що містить інформацію про Католіцьку Церкву – її устрій, історію, богослов'я, літургіку, канонічне право, соціальне вчення, агіографію, – повідомляє прес-служба Одесько-Сімферопольської єпархії РКЦ.

ОСТРОЗЬКА БІБЛІЯ – УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Отець Рафаїл Туркочук презентував учасникам Форуму видавців у Львові результат своєї багатолітньої праці – український переклад Острозької Біблії. Унікальне видання вийшло лише тисячним накладом – так захотів автор. Вага книги – сім кілограмів, ціна – 300 гривень. Але хіба можна оцінити такою сумою тридцятилітню працю перекладача? Треба зауважити, що ця Біблія є критичним перекладом. Отець Рафаїл досліджував грецькі тексти, інші переклади Святого Письма (автор знає понад десяток іноземних мов). Він каже, що Острозька Біблія – це наукова праця багатьох дослідників, а не просто переклад древніх текстів.

II ВСЕУКРАЇНСЬКА ХАРИЗМАТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

17 вересня столиця України приймала учасників II Всеукраїнської католицької харизматичної конференції "Вогонь". Католики-харизмати, серед яких були як миряни, так і духовенство з усіх куточків України, а також з Росії, Білорусі та інших країн світу, приїхали до Києва для молитви й навчання, – повідомив "Католицький медіа-центр".

За матеріалами РІСЦУ

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

— *Пане Мирославе, Ви були учасником „Гнезненських зустрічей”. Чи могли би Ви коротко розказати про перебіг цієї конференції і які основні питання стали темою для обговорення?*

— Це щорічна конференція, яка кожного разу присвячується певному питанню стосовно поєднання Польщі з Європою. Оскільки історично Гнезно було місцем зустрічей німецького монарха з польським королем, то символічно ця зустріч стала важливою ниточкою, яка прив'язала Польщу до Західної Європи. Учасниками цього заходу є міжнародні постаті, які можуть висловитися на згадану тему. Слухачами, як правило, є поляки з різних регіонів Польщі, які представляють різні громадські та церковні організації. Два роки тому я вже брав участь у такому заході, тоді він був четвертий за рахунком і був присвячений питанню „Християнські цінності і Європа”. Цього року головна тема конференції називалась „Європа діалогу”. Що означає бути християнином у плюралістичній Європі? Оскільки плюралізм і проблема діалогу були на порядку денному, то, відповідно, були присутні не тільки представники конфесій християнських, але й інших релігій. Крім розмов під час різних, так званих, „панелей”, тобто, під час дискусії між кількома учасниками до них могли приєднатися інші присутні. Крім таких розмов, були також екуменічні молитви за примирення континенту, за діалог між людьми. Кульмінацією конференції була молитва за участю християн, юдеїв і мусульман за мир і взаєморозуміння в Європі. Ця молитва мала такий вигляд: християни молилися за юдеїв і мусульман; мусульмани — за християн і юдеїв, а юдеї — за християн і мусульман. Власне, була цікава спроба такої молитви; вона не була сприйнята однозначно — дехто сумнівався, чи це не є це нав'язуванням. Але я особисто прихильно ставлюся до таких спроб, бо треба шукати порозуміння, не можна зупинятися на тій ворожнечі, яка існує. З'їзд зібрав потужне гроно інтелектуалів, духовних осіб з усього світу. Наприклад, достатньо згадати те, що під час міжконфесійної „панелі” розмову вели кардинал

Каспер з боку католиків, митрополит Іларіон Афанасій від Московського патріархату, а також єпископ Губер з Ради євангельських християн Німеччини. Це був свого роду теж кульмінаційний момент, бо йшлося про церковну політику, де було багато інтриг.

— *Наскільки була представлена на цій конференції Українська греко-католицька Церква? Особливо нас цікавить присутність єрархів нашої Церкви...*

— Два роки тому на таку зустріч був запрошений Патріарх Любомир. Ми тоді вдвох брали участь, щоправда, у різній спосіб. Блаженніший власне тоді брав участь в одному з обговорень. Цього року його не було. Але на початку був присутній владика Володимир Юшак з Вроцлава, проте він не був учасником, а лише послідував за своїми знайомими. Була також група з двох десятків греко-католиків, які приїхали автобусом з України, але які практично були слухачами. І ми, звичайно, вдячні польській стороні за цю нагоду бути присутніми. Я був від України єдиним, як поляки кажуть, прелегентом, тобто дискусіантом під час двох діалогів. Один — на тему християнської культури, динаміка її розвитку, до чого ми йдемо — до відродження давнього християнського дому, чи до християнського гетто, замкненого в собі посеред секулярного поля зневіри? І другий діалог, в якому я брав участь, — „Центральна Європа в об'єднаній Європі”. В ньому брали участь, як правило, колишні політичні діячі: колишній міністр закордонних справ Польщі Бартошевський, колишній прем'єр Словаччини Ян Чарнобурський, колишній канцлер Німеччини Гельмут Коль, колишній прем'єр Польщі Тадеуш Мазовецький. Правду

кажучи, в такому оточенні я почувався ніяково. Очікувалось, що на цю зустріч приїде Ющенко, або якийсь інший український політик, але вони прислали відмову. Та, зрештою, події в Україні не дозволили б їм цього зробити. Тому мене попросили як колишнього політ'язня, дисидента, представити українську сторону. Власне, з моєю участю мова йшла не тільки про Центральну Європу, але й про Центрально-Східну Європу, зокрема, питання України, яке обговорювалося доволі жваво.

— *І яке ж уявлення представників християнських Церков про роль УГКЦ у процесі об'єднання християн Європи?*

— Саме так питання не стояло, бо тут вже відчувається місія Греко-католицької Церкви, яку вона бере на себе. І все ж тема УГКЦ піднімалась, бо вона звучить завжди, коли заторується питання стосунків між Москвою та Римом. Цю тему порушив митрополит Іларіон, повторивши, мабуть, у сотій раз звинувачення Московського патріархату щодо прозелітизму з боку УГКЦ; зокрема, згадав перенесення осідку патріарха зі Львова до Києва та зміну його титулу. Отже, після його виступу на короткий час з'явилась інтрига, що в черговий раз цей закид повисне в повітрі без якоїсь рішучої

...НАМ
ПОТРІБНО
БУДУВАТИ
ЄВРОПУ
В
УКРАЇНІ...

На запитання кореспондента газети "Мета" Василя УРБАНОВИЧА відповідає віце-ректор Українського Католицького Університету Мирослав МАРИНОВИЧ

відповіді зі сторони Католицької Церкви. Звичайно, наші греко-католики захвилювалися і задумались над тим, яким чином відреагувати на такий закид. Але я був дуже задоволений позицією кардинала Вальтера Каспера: чи не вперше я почув з його уст не політично завульвані, а чіткі висловлювання. Він підкреслив, що УГКЦ є Церквою *Sui Juris*, тобто Церквою свого права, і питання перенесення осідку в межах своєї держави з одного міста в друге є питанням виключно її компетенції. Жодна сторона — ні Ватикан, ні Москва — в жодному разі не мають права її вказувати, де вона повинна мати свій осідок. І друге: кардинал Каспер нагадав усім присутнім, що Блаженніший Любомир неодноразово звертався до православної сторони розглянути на особистих зустрічах всі спірні питання, які стоять перед обома Церквами. І він, кардинал Каспер, не знає, чому митрополит Сабодан досі відмовлявся від таких зустрічей. Адже саме в Києві під час таких зустрічей треба було б вияснити усі спірні питання. Чи слова були зустрінуті бурхливими оплесками не тільки українців, але й поляків, бо це була, мабуть, єдино правильна відповідь.

— *Чи звучало питання політичної ролі України у європейських процесах?*

— Я підняв питання позиції Заходу у ставленні до України та проілюстрував певні слабкі місця. Прикладом, Німеччина, яка підписала з Росією угоду про будівництво газопроводу в обхід України, Польщі та Білорусі. Гельмут Коль, виступаючи на цю тему, назвав цей проект суто бізнесовим і що за ним не стоїть жодна політика. Я цій тезі активно опонував, заявивши, що не можна не бачити за цією угодою політичного тексту і що, принаймні, президент Росії Путін цією угодою виразно хотів покарати Польщу

та Україну за їхню помаранчеву співпрацю. Мушу сказати також, що мас-медіа порівняли цю угоду до нового „пакту Молотова-Рібентропа”, викликавши цим масу свхвальних відгуків. Інші польські учасники цього діалогу говорили про те, що Захід повинен серйозно розглядати Україну, як партнера, як політичний чинник, який може значно вплинути на трансформування всього пострадянського простору.

— *І на закінчення хотілося б почути, яке Ваше особисте ставлення до перспективи України і нашої Церкви у контексті європейського екуменічного діалогу християнських церков і об'єднання Європи як такої в політичному плані?*

— Якщо говорити про якісь екуменічні мотиви, не слід надто акцентуватись на хибих церковній політики — чи то зі сторони Москви, чи Ватикану, — коли їхні кроки, на нашу думку, є невласними. Нам необхідно звертати увагу на позитиви. Україна не має бути занадто в екуменічному світі як критикант. Якщо ми пишаємось тим, що є посередником між Сходом і Заходом, самі маємо виступати з позитивними ініціативами, а не висловлювати безконечні критичні зауваження як в один, так і в другий бік.

А щодо Європи загалом, то в мене склалося враження, що наразі Україна в своїх європейських аспіраціях є таким собі човном, переповненим біженцями, який намагається пристати до європейського берега. Тому вся Європа напружилася, уявляючи собі, що сталося би, якби всі ці біженці таки висадились на її берег.

В цьому, звичайно, можна шукати слабості європейської позиції, але давайте подивимось на себе. Такими, якими є ми сьогодні, Європі ми не потрібні, і наші високі духовні здобутки цікаві лише нам. Помаранчева революція була першою заявкою на європейськість, оскільки вона була мирною. Але за дев'ять місяців ми успішно девальували і цей наш суто європейський капітал.

Тому нам потрібно забути всі розмови про входження в Європейський Союз. Нам потрібно будувати Європу в Україні, потрібно піднести стандарти нашого життя, нашого законодавства, вибрати нормальний уряд, цивілізувати наше життя й економіку. Звичайно, зробити це з допомогою Європи було б набагато легше, швидше й ефективніше, як це було у випадку Польщі. Та у нас немає польської ситуації, і треба собі це усвідомити.

Але Україна все ще є достатньо багатою державою, хоч її не перший день успішно розкрадають.

Ступати в бік Європи ми повинні не проханнями, але, щоби кожен турист, який приїжджає до нас, переконався, що ми є дійсно європейською державою і живемо за європейськими стандартами. І лише тоді, коли усвідомимо наші інтереси, коли утвердимо нашу ідентичність без страху втратити її у європейському казані, тільки тоді можна буде говорити нам про вступ до ЄС.

ВІДВЕРТО ПРО ІНТИМНЕ

Задумайтеся

На землі живуть мільйони людей, залежних від сексу (з них близько 80% становлять чоловіки, близько 20% — жінки). В 1991 р. існувало близько 2 тисяч терапевтичних груп, котрі займалися лікуванням таких людей, і число цих груп „лавиноподібно” збільшувалося. Це було наслідком т. зв. „сексуальної революції” в США в 60-і роки, а також наслідком поширення порнографії (90% чоловіків і 79% жінок з тих людей, які зумили звільнитися від еротоманії, стверджують, що вирішальний вплив на розвиток їхньої сексуальної залежності зробила порнографія).

Люди, одержимі сексом, терплять крах у всіх сферах життя. Приблизно із тисячі анкетованих виважується „сексоголівків” 38% чоловіків і 45% жінок хворіли венеричними хворобами; 40% жінок зачали небажаних дітей; 50% стали жертвами насильства; 60% — жертвами статевого збочення. 30% еротоманів у пошуках сексуального задоволення вдавались до насильства. Практично всі анкетовані розповідали про те, як розгубили свої інтелектуальні можливості й творчий потенціал, як вичерпали себе й стали нездатними виконувати звичайні функції. 97% втратили повагу до себе й зазнали зневаги з боку інших людей, 94% з них відчували почуття самотності, уважали себе не гідними любові. 91% анкетованих пережили стан крайньої безнадії або розпачу, 72% були одержимі думками про самогубство.

Патрік КАРНЕС,
«Від залежності до любові»

Думаю, більшість людей погодяться зі мною, що сексуальність значною мірою впливає на долю кожної людини. Для деякого вона є благом: з'єднує двох людей — чоловіка й дружину — надзвичайно сильними узами. У подружньому акті двоє людей можуть посправжньому, повністю віддатися одне одному, виявляючи тим самим найвищий ступінь взаємної довіри й любові. Тоді подружній акт стає вже не просто фізичним актом, але глибоким духовним переживанням, що приносить радість і щастя.

Для деяких людей сексуальність втратила свою функцію вираження й посилення любові. Статевий акт для них став тільки засобом, щоб задовольнити прагнення, пристрасть або ж розвіяти на якийсь час нудьгу, внутрішню порожнечу, самотність, стрес. Тіло іншої людини стало для них об'єктом миттєвого задоволення, розваги — і все.

Ще для когось статевий потяг не лише не використовується задля користі, але стає силою, що поневоляє й руйнує як їхнє власне життя, так і життя інших людей. Тоді сексуальність стає надзвичайно руйнівною силою.

Боюся, у цей час лише дехто використовує той потенціал добра, що дає людині сексуальність. Чому? А тому, що часто цей потенціал руйнується ще в молодості через неправильний спосіб життя.

“СЕКСОГОЛІЗМ” - ЩО ЦЕ?

Тема цієї розмови — целібат (від лат. «безшлюбність»). Чи знаєте ви, що це таке? Це повне сексуальне утримання, а також утримання від будь-яких дій у даній сфері. Той, хто перебуває на «неодруженому» становищі, (інакше кажучи, не живе в шлюбі), повинен зберігати дошлюбну цнотливість, тобто перебувати у целібаті. Так навчає Христос, а Церква нагадує нам про це навчання й вияснює його.

Господь Бог — це люблячий Отець і піклується про наше добро. Добрий Отець — наш Творець, а також Творець усього, що нас оточує, — краще від нас знає, що для нас добре, корисне, що нас розвиває, приносить щастя й надає повноту нашому життю. Він також прекрасно знає, що для нас не є добром, що принижує, поневолює, ранить, руйнує. Погане — значить гірше, а зло — це гріх.

Господь Ісус каже одне, ми ж, зазвичай, чуємо щось цілком інше. Усюди пропагується ідея, що «секс — це природно», ото ж, мовляв, якщо в тебе є бажання, то навіщо його стримувати? І дійсно, дехто задається питанням: «А для чого таке відречення? Адже секс — це так приємно. Заради чого відмовляти собі в тому, що приносить насолоду?». Ще інші запитують: «Чому Господь Бог забороняє це? — Це ж приносить стільки радості, я ж нікому не заподіюю шкоди!».

ЩО ТАКЕ ЕРОТОМАНІЯ?

Коли людям, особливо молодим, говорять, що секс у людей — це таке ж природне явище, як і у тварин, отже, як і тварини, людина не повинна себе стримувати (треба тільки «застерігатися»). А це неминує веде послідовників даної ідеології до сексуальної залежності. Особливо, якщо таке твердження впаде на відповідний психічний або духовний ґрунт.

Як правило, ця залежність починається ще з мастурбації в дитячому віці. Якщо не прикладати зусиль, щоб цьому

протистояти, виникає залежність, котра постійно збільшується. Ця залежність не проходить із віком, як дехто вважає, вона не пропадає навіть зі вступом у шлюб.

Як і з будь-якою залежністю, відбувається наступне: людина починає шукати щораз сильніших збудливих засобів. Зрештою, одержимість сексом стає керівним життєвим принципом — все обертається навколо

(наприклад, за напад на неповнолітніх або ексгібіціонізм).

“Сексоголік”, коли до нього нарешті доходить, що те, що він робить, чинить на нього самого й на навколишній світ руйнівний вплив, а сам він втратив над собою контроль, починає шукати допомоги. І тоді він усвідомлює, що повинен позбутися цієї вади перш, ніж опиниться на самому дні. Еротоманія, якщо її не лікують, часто закінчується смертю. Люди вмирають від СНІДу, ідуть на самогубства, гинуть через нещасні випадки, спиваються до смерті. Для того, щоб відвертись від такої руйнівної поведінки, необхідно жити в цнотливості, необхідно припинити еротичну тягу. І лише тоді можливі подальші етапи лікування й видужання. Деколи потрібно не менш 3-5 років, щоб заново побудувати своє життя.

ЦНОТЛИВІСТЬ ЯК ЛІКИ

Дошлюбна цнотливість захищає людину, не дає їй потрапити в залежність від сексу і «застерігає» від трагічних наслідків цієї залежності. Водночас виникає запитання: а чи здатний «захист» у вигляді презерватива, протизапальних таблеток, спиралей, які пропонують нам надзвичайно люб'язні сучасні пані та панове, уберегти нас від розтрата наших талантів і життєвих шансів, від емоційної вбогості, втрати ідеалів, почуття безнадійності, розпачу, презирства до себе, марної трати часу і грошей, провалів у навчанні й роботі, втрати друзів, розпаду родини й т. д., і т. п. Як ви думаєте?

Дошлюбна цнотливість дозволяє зберегти емоційну й духовну рівновагу. Цнотливість вивільняє енергію, навчає концентруватися на важливих речах, реалістично

сексу. Більшу частину часу поглинають фантазії, реалізація цих фантазій, пошук і зваблення партнерів. Як результат — необхідно якимось справлятися з моральним похміллям і усувати інші наслідки. Найважливіші сфери життя — родина, робота, навчання, здібності, захоплення, духовне життя — все це відступає на задній план. Більша частина сил і часу йде на подолання всіляких криз: розпад родини, публічна компрометація, позбавлення батьківських прав, проблеми на роботі, фінансовий крах, венеричні хвороби, арешт і судовий процес

прокидаємося, розходимося зранку чи зноу вертаємося додому? Невже не помічаєш, що я все це роблю для тебе щиро щодня. Якось мені це подобало від тебе...

Чому?

Ви, священники-пастирі, проповідуйте вищі морально-етичні засади, яких самі не дуже намагаєтесь дотримуватися! З ким нас, вірних, залишаєте? Ми так вам довіряємо і потребуємо вас ще як і вірців щоденного життя! Через вас Бог до нас промовляти хоче — не тільки в науці, але й у дієвому прикладі життя.

Чому?

Серденько моє невисказане! Ми — подруги — чомусь зараз не є навіть добрими приятельками. Чи якась помилка, чи, може, чогось я не знаю і не розумію? Може, поговоримо?

Ти або мовчиш, або кажеш — пізніше, або кажеш — я не знаю! А життя, яке надалі може бути таким чудовим для нас — минає! А якщо ми ніколи не порозуміємося? Я так переживаю, боюся і страждаю!

Чому?

Ти залишив нашу Любов? Ми тебе з нашими діточками так любимо і постійно чекаємо й надіємося, що ти повернешся.

Чому?

Ти приходиш до мене навіть тоді, коли не приходиш! Бо ти — завжди зі мною. Чому не скажеш, що у нас є не в порядку. Я так погано почуваюся з нашим непорозумінням.

Чому?

В неспокої я тебе так постійно чекаю! А тебе завжди — нема, нема, нема! В тебе — справи, зустрічі, турботи про нас — я вже не знаю... Але я тебе так потребую і кохаю! Потребую більш, ніж справ, грошей і турбот! Потребую нашим майбутнім. Коли воно буде? Світ і час переминає — поглянь...

Чому?

Я навіть боюся нашого щастя, щоб воно змінилось. Слава Богу, що я з тобою така щаслива!

дивитися на світ і твердо стояти на ногах. Вона наділяє здатністю чувати, умінням заглянути усередину себе, дає «радість життя». Допомогає зрозуміти, на чому базується близькість із іншою людиною. Готує організм до прийняття здорової сексуальності (такої, яка є джерелом добра). Навчає «бути господарем» власного тіла і т. д. (тут я лише процитував або перефразовав те, що говорили про своє переживання целібату видужуючі “сексоголіки”).

НАСТІЛЬКИ Ж НЕБЕЗПЕЧНИ, ЯК І НАРКОДІЛКИ

Псалмопівіць пише: «Вони бездіяльно тенета свої розставляють на мене, яму копають безвинно на душу мою!» (Пс. 34,7). Гасла на кшталт «Секс — це природно», «Роби, що хочеш» і т. п. — це тенета, які ми розставляємо на самих себе. Адже сексуальне поневолення такою ж мірою руйнує, як і наркоманія, — з тією лише відмінністю, що його важче перемогти. Тому автори вищезгаданих гасел небезпечніші, аніж виробники кокаїну.

Ще більш небезпечними є ті, хто випускає й поширює порнографію. Для хлопчика перехідного віку одна-єдина зустріч із порнографією може стати початком важкої залежності.

На жаль, серед молодих людей я бачу багато таких, котрі вже потрапили в ці сіті. Про це свідчать їхні розмови, вислови про дівчат і поводження з ними, їх ставлення до особистої сексуальності, назагал до свого життя.

Сьогодні Америка пожинає плоди «сексуальної революції» 60-70-х рр. Боюся, що незабаром і нам доведеться збирати врожай нашої «революції» 90-х рр. Це був час, коли до нас із Заходу почали завозити різного роду «сміття» у різнобарвних упаковках, а ми поспішали поглинати його. Втім, так відбувається ще й сьогодні.

Бачимо, наскільки страшною виявилася ціна, котру суспільство й економіка платять алкоголізму та наркоманії. Такими ж жалюгідними, як показує досвід Америки, є й наслідки еротоманії.

Дуже шкода, що більшість людей є здатними лише когось наслідувати.

Ян БІЛЕВИЧ

«Любть одне одного», 2003 р.

СТУК ДО СЕРЦЯ

«Прийдіть до Мене всі втомлені та обтяжені — і Я заспокою вас!»

Є справи, з якими ми не знаємо, до кого прийти. Це — якийсь біль, жаль чи смуток, які невпинно породжуються просто нашим щоденним життям, насамперед, життям родинним, тому вони так особливо болючі, а бувають так незрозумілі обом сторонам, які навзаєм себе люблять. Але ці смутки треба конче висловити...

Чому?

Я ще не можу прийти до священника і розкрити йому ці «мої дрібниці» щоденного життя, але ці справи відбирають мені радість життя. З цим буває так просто і важко, і навіть розпачливо.

Наші Пастирі, Ви буваєте часом так заклопотані і зайняті чимось... А, може, це я не вмію і не смію турбувати Вас?

Відкрийтеся до наших «дрібниць», не починайте резюмувати одразу з повчань. Може, просто мовчки вислухайте з підбадьорюючим словом і благословенням, щоб була відвага знову прийти.

Чому?

Часом так важко і болюче бути чутливим, ніжним, вразливим...

Чому цей світ, за малим винятком, нас таких неохоче приймає? Ми так болісно слухаємо, бачимо, думаємо, зважуємо, шепечемо, мовчимо, може, часом якось протестуємо, як про нас кажуть — істерично.

Чому?

Мамо, ти, найдорожча, сказала мені-нам зробити аборт — вбивство нашої дитинки? Я була доброю, послушною. Це сталося! А ти, найдорожча, вважаєш себе ще до сих пір в порядку? Як нас все це болить! А з тобою як там?

Чому?

ЧОМУ?

Ти, єдиний, приходиш так часто п'яньким, і мене з нашими дітками навіть не ображав і не принижував. Але, ми плакали в розпачі, бо любимо тебе і знову чекаємо на прихід татка — такого доброго, сильного і надійного...

Чому?

Ми так себе любимо і прагнемо, а так робимо собі навзаєм щораз частіше боляче?

Чому?

Ти кажеш: «Щастя нема!» І я також думаю, думаю, думаю так само...

Ми себе так любимо і присягали перед Господом любов, вірність, чесність по-дружню, і що не залишимо себе аж до смерті.

Чому?

Мамо, я знаю, що ти дуже любиш мене! Але чому не любиш нас? Ти так боляче робила і робиш нам — рани на наших душах, люблячих тебе!

Чому?

Татусю! Чому ти мене не захищав і не боронив тоді, коли я був наодинці з різними нападами?

Я так потребував і очікував твоєї підтримки, твоєї рішучої постави! Чому твої любов і сила такі бліді і невизначні? Я так потребую і чекаю тебе — сильного і надійного!

Чому?

Коли в моїй невідомості я тебе зранювала — ти не витримував? Ти ж — мужчина, мій подруг і опора!

Чому?

мила моя дружинко, чому ти вже мене не обіймаєш і навіть не цілуєш, коли

3 ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ

СПОГАДИ ПРО ПЕРЕЖИТЕ

сестри Вен'ямини,
в миру – Володимирі
Марцінковській.

Згромадження Сестер Пресвятої
Родини.

(Продовження, початок у попередніх числах)

Везли нас цілий місяць. В звичайних товарних вагонах, без вікон – дуже тяжко було їхати, а головню – малим дітям і людям старшим. Були дошані нари, але на всіх не вистарчало, мусили сидіти просто на підлозі. Від того сидіння моя груба вовняна спідниця витерлася аж до діри, так що я не мала в що вбратися, коли нарешті виїшла з того вагона.

Раз в два дні приносили їсти – якусь баланду або кашу. Та ще й ту кашу, на вигляд аж синю, різносички старались вкрасити і давали лиш мізерні порції. Пам'ятаю, як одного разу с. Ювеналія пішла з нашими мисками за їдою, а розносний хлопнув їй на дно кожної миски по ложці (а був такий нехлопкий, вічно брудний і неситий, що годі було то їжу з його рук приймати). С. Ювеналія питає: «І то все?» – «Все». А вона тоді ту кашу – їйому на голову. «На, – каже, – може, найшша нарешті». Відвела душу, і всі люди мали масу потіхи, але ми голодували лишні два дні.

Параша була в вагоні одна на всіх. Більшість людей, навіть в таких свинських умовах зберігаючи рештки людських почуттів, старались не користати з неї, хіба вже остаточно припирило, бо від тої їди шлунки у всіх були розладнані – тоді вже, соромлячись, йшли, закривались хустками, коцями – хто чим міг. А переважно утримувались з останніх сіл. Раз в день, під конвоем, водили в туалет. Всі не встигали, бо людей було маса, а туалет, як правило, один на всіх – десь на окраїні придорожніх містечок і сіл, де наш поїзд зупинявся, щоб набрати води. Як вже набридало конвоїрам, то вривались просто до середини і, для забави не даючи навіть штани підтягнути, нагайками били і гнали до вагонів: «Хватит, ...ть!»

Особливо нестерпно було, що не вистарчало води. Багато людей їхало з дітьми, діти постійно плакали і просили пити. Воду конвоїри принесли на зупинках і можна було собі набрати, як хтось мав у що – посуду ж нізвідки було взяти. Ми мали такий великий білий дэбанок, що мама передали з борщем ще вдома. Пам'ятаю його донині, бо він рятував від спраги не лише нас, а й багатьох дітей, матері яких не мали посуду. Пригадую маленьку дівчинку Ганнусю, що їхала зі стареньким дідусем, а маму і тата арештували. На питання «Хто тебе вивіз?» мала поважно відповідала: «Власть!» Пам'ятаю ще маленького Тарасика, який щодня через шпари в дошках вагона лявав солдатата-конвоїра: «Москалю, дай автомобі, най ті застрілю! Ходи сюди! Як ті конпу, то сі перевернеш, тай я звідси вийду!» Не вмів ще добре говорити і вимовляв ті слова по-дитячому, так що трудно було зрозуміти, і «Москаль» не реагував ніяк на ті балацки.

Люди хворіли, мучилися в голоді, холоді і бруді. Багато не витримували і вмрвали. Залишали їх у лісах і придорожніх байраках, мало кого хоч присипали землею. Також багатьох таких, що були вже при смерті, виволюкували з вагонів і покидали напризволяще. Нікому не вірилося, що можна так обходитись із людьми.

Вощі доїдали. Аж в Омську погнали всіх у парну. То пам'ятаю, як один із найстрашніших днів. Сказали стати всім по чотири і повели до бані. Вигляд страшний мала та наша колона – люди брудні, нендзні, в засмальцьованих фуфайках. Почали співати: «Повстаньте, гнані і голодні», – але згодом замовкли, бо дуже били.

Перед самою парною почали всіх силою роздягати – догола, всіх в одному приміщенні – старих, молодих, дітей, жінок і чоловіків, а на дверях посадили двох молодих мужчин, які голили волосся на лобку – всім підряд... Знявся страшенний вереск, крики і плач. Люди соромились роздягатися догола і опиралися тому, хто як міг. Ми четверо збилися докупки, ні живі ні мертві. Як почали нас насильно роздягати, то і ми почали боронитися, а с. Ювеналія так кричала, що на ті крики надійшов якийсь офіцер довідатися, що робиться. Ми сказали йому, що радше дамо собі відрубати голови, аніж роздягати догола. Посміявся з нас, але наказав конвоїрам, щоб нас не рухали, і завдяки йому ми лишилися в спідніх сорочках.

(продовження у наступному числі)

КАТЕХИЗМОВІ ПРАВДИ

о. Богдан ГНАТИСЬКО,
парох церкви св. Юрія,
м. Яворів

ШОСТА ЗАПОВІДЬ БОЖА: «НЕ ЧУЖОЛОЖ»

Сказав Господь: «Не добре чоловікові бути самому, створю їйому поміч, відповіду для нього» (Бут. 2.18)... І створив Бог людину на Свій образ; на Божий образ створив її; чоловіком і жінкою створив їх. І благословив їх Бог і сказав їм: «Будьте плідні й множьтея і наповняйте землю та підпорядкуйте її собі» (Бут. 1.26-28).

Отже, подружній стан – це установка Божа, а не людська, оскільки походить із рук самого Творця. Головною ціллю подружжя є «множитися і наповняти землю», давати життя дітям, продовжувати людський рід. Тому Бог дозволяє подружнє життя лише одруженим, а поза подружжям нікому цього не дозволено: це – виключно привилеія подружжя. Святе Письмо каже: «Жінка не має влади над своїм тілом, а чоловік; так само й чоловік не має влади над своїм тілом, а жінка» (1 Кор. 7.4). Коли ж чоловік віддає своє тіло іншій, або жінка – іншому, то вони розривають свою єдність або продають одне одного, оскверняють чистоту й святість шлюбю, поганяють свою родину й руйнують її, впадають у тяжкий смертний гріх, впадають у чужоложство.

Святий Тома Аквінський навчав: «Кожна людина має два найсильніші інстинкти – інстинкт самозбереження та інстинкт розпліднення». Самі по собі ці інстинкти є добрі, – як і сила атома, коли вона під контролем і приносить людині користь, а, вийшовши з-під контролю, перетворюються на велику руйнівну силу.

Аби людські інстинкти та пристрасті не створювали для людини руїни, вони мусять бути під контролем нашого розуму і волі. Господь повчав, застерігав Каїна, коли гріх заповнив серце: «Чого ти розсердився? Чому похмурнів? Коли чиниш добре, будь погідний, а коли ні – гріх на порозі чигає: він і так оволодів тобою, але мусиш над ним панувати» (Бут. 4.6-7). Але Каїн не запанував над своїм гріхом і став братовбивцею. Так і нам говорить Господь: «Не чужолож!» Пануй над своєю пристрастю!

Чужоложство – це ставе життя людей вільного стану, не зв'язаних

шлюбом, які не перебувають в Тайні Подружжя.

ДО ЧУЖОЛОЖСТВА НАЛЕЖАТЬ:

1. Подружня зрада – це зрада з людиною вільною або зв'язаною подружжям.
2. Кровозмішування – це ставе життя з кривними або посвяченими особами священничого чи монашого стану.
3. Чужоложство духовне – це ставе життя між хресним батьком і похресницею; хресною мамою і похресником.
4. Добровільне самозадоволення (онанізм).
5. Подружній онанізм – це подружнє життя при униканні зачаття.
6. Содомський гріх - одностатеве життя.
7. Скотоложство.
8. Добровільні нечисті дотики, нечисті погляди, погані слова, жарти, пісні, читання аморальних книжок зі злим наміром.

Всі ми згадуємо 1986 рік, Чорнобильську катастрофу. Атом, який вийшов з-під контролю людини, забрав життя і здоров'я великій кількості людей. Люди з жахом згадують цей недільний день 26 квітня.

Але є ще жадливіші речі, речі більш руйнівної сили, аніж сила Чорнобильського атома. Про це не часто говорять, не дуже звертають на це увагу. А це – гріхи проти Божої

Заповіді «Не чужолож». Ця заповідь є найбільш небезпечна, оскільки на ній спотикається більшість людей, а каються одиниці. Люди недоцінюють злобу нечистих гріхів, радо представляючи їх як людську неміч, як природну потребу. Однак на це дає відповідь сам Господь Бог: «Не чужолож», «Не пожадай жени твого ближнього», – а апостол напоумлює: «Не обманюйте себе самих: ні розпусники, ні чужоложники, ні розгнудані, ні мужеложники, ні злодії, ні зрадники, ні п'яниці, ні злоріки, ні грабінники Царства Божого не наслідять».

Катехизм християнської віри навчав: «Нечистота не тільки обезсв'ячує душу, але й тіло чоловіка, котре є храмом Святого Духа».

Нечистота є гріхом, і про це нагадує нам власна совість. Совість не дає спокою нечистому і говорить йому: «Ти впав перед Богом, ти втратив своє найбільше добро – чистоту і невинність серця, ти став нужденним і нещасним». Людина відчуває безмірний сором, коли її спіймали на аморальному вчинку, рум'янець покриває її лице так, що

вона воліла б запасти під землю. Тому-то той гріх так боїться денного світла і шукає темряви. Навіть у Святий Сповіді з сорому людина часто замовчує цей гріх. А протє дехто каже, що розпуть не гріх.

Нечистота є ганьбою і в людському суспільстві. Що згадують собі люди в гніві, у сварці? – це слова, що мають зв'язок із гріхом нечистоти.

Історія засвідчує, що в давнину німецький народ був чистий і сильний, був пострахом для своїх ворогів. Святий Боніфатій, апостол німців, пише: «Сакси вважають нечистоту такою ганьбою, що коли донька чи жінка обезчестилась нечистим гріхом, то їх душили, а тіла спалювали». Не меншою ганьбою вважали гріх нечистоти і наші прадіди.

Коли хочемо пізнати вартість якогось дерева, то дивимось на його овочі. Тому й говорить Спаситель: «Ви пізнаєте їх по їхніх плодах; хіба збирають виноград з терниної або з будяків – смокви? Так кожне добре дерево родить гарні плоди, а лихе дерево – плоди погані. Не може добре дерево приносити плодів поганих, ані лихе дерево – плодів добрих. Всяке дерево, що не родить доброго плоду, рубають і в вогонь кидають» (Мт. 7.16-19).

ОСЬ ПЛОДИ НЕЧИСТОТИ:

1. Нехіть до Бога, Божих речей, молитви; такі люди не приймають Святих Тайн, не ходять до церкви.

2. Затеменнення розуму і ослаблення волі, засліплення очей. Наприклад, донедавна ваші діти були веселі, жваві, любили вас, слухали, були прихильні і відверті, добрі і лагідні, але зараз стали забудькувати, знеохочені, химерні, маломовні, замкнуті в собі, нечестні й уперті, неслухняні. Це, напевно, нечистота їх так змінила.

3. Різні недуги, ганьба і нужда. Супутником нечистоти є часто венеричні хвороби, СНІД. Інші хвороби викликають у людей співчуття, милосердя, їх можна потішити побожними словами. А що сказати таким хворим? Чим їх потішити? Сама природа карає їх страшними огидними недугами, перед якими здригаються навіть лікарі. «Вино і жіноцтво пантеличать і розумних; хто до повій пристане – пристане до безстидства; буде з нього пожива для молю й черви, і життя безсоромного прийде до погибелі» (Сир. 19. 2-3). Отож, коротка розкіш – вічна мука.

4. Вічне осудження – це останній наслідок розпусти. Святий Отці Церкви свідчать, що на 100 осуджених до пекла – 99 тих, що грішили нечестими гріхами. «Боязливих же і безвірних, і мерзких, і убивчих, і розпусників, і ідопоклонників, і всіх лжеців – пай їхній в озері, що горить огнем і сіркою; то – смерть друга» (Одрк. 21.8).

«О, який гарний, чистий рід в блиску чесноти! Бо безсмертна його пам'ять, його цінить Бог і люди» (Мудр. 4.1).

Щоб осягнути це, мусимо бути чистими в думках, словах і ділах. Найкраще, коли ми відженемо їх від себе, як стрясаємо всяку погань, що впаде на нашу одежу. Оминаймо нагоди до гріха. Молимося про збереження чистоти, приймаймо часто Святий Тайни. Тільки той спасеться, хто кається і наверхтється!

МААЕНЬКИЙ ПРИЯТВАВ *

ПРО ХРЕСНЕ ЗНАМЕНО

Дорогі дітки!

Сьогодні хочемо коротко розповісти вам про Хрест Христовий. Хрест – це символ спасіння, відкуплення. Коли ми кладемо на себе знак хреста, ми говоримо, що ми – християни, і просимо Христа захистити нас від поганих, нечистих сил. Якщо, дітки, хтось вас клене, обмовляє, або ви чуєте погані, не Божі, слова, покладіть на себе знак хреста, і він захистить вас від таких людей. Але покладіть знак хреста чітко, гарно,

якуратно, як той хлопчик на малюнку. Тільки тоді хрест буде мати силу і захистить вас від гріха. Також ми робимо знак хреста перед храмом, іконою та іншими набожними речами, щоб Божа ласка, яка є на цих речах, сходила і на нас.

Пальчики під час хресного ознаменування складіть як на малюнку. Три пальчики вкупі символізують Пресвяту Трійцю, що сходить на нас під час хрещення.

Діти, хрестіться і просіть у Бога благодаті, і тоді всі дари Святого Духа – мудрість, розум, рада, кріпость, знання, побожність, страх Божий – будуть сходити на вас.

Ось послухаймо, яку науку про хрест подає для нас св. Іван Золотоустий:

Коли робиш на собі знак хреста, то завжди думай про значення хреста, погашуй гнів і всі інші пристрасті. Коли робиш знак хреста, то хай на твоєму чолі проявляється живе уповання, а твоя душа хай робиться свобідною... Замало тільки пальцями робити хрест, але притім повинна бути сердечна любов й повна віра. Якщо так накреслиш його на своєму обличчі, то ні один з нечистих духів не зможе приблизитися до тебе, бачучи той меч, що його покочав, і бачучи те оружжя, від якого дістав смертельну рану. Коли ми з острахом дивимося на ті місця, де смертю карають злочинців, то уяви собі, як боїться диявол, бачучи оружжя, що ним Христос покочав усю його силу й відрубав голову зм'я.

Іван Золотоустий, Беседа 54 на Мт. 16, 13.

УКРАЇНСЬКИЙ ШКОЛЯР

*Я школяр, молодець,
Під пахою – букварець.
Біжу в школу вуличками,
Стежечками, доріжками,
Дрібненькими ніжками.
В школі пишу і читаю,
Граючу, і співаю,
Що спитають – усе знаю,
Бо вкраїнську вдачу маю.
А як вийдуть з мене люди,
Яка ж радість тоді буде!
І для мене, й для родини,
Для народу, для України –
З української дитини!
Це я знаю, тому дбаю,
Тому пишу і читаю.
В рідну школу все спішуся.
Там пильненько все учуся,
Українцем я зовуся!*

М. КУМКА

ПОЕЗИЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ПЕРЕД ОБРАЗОМ МАРІЇ

*Перед образом Марії
Світло лампочки горить.
Хтось винзу поклав лелі,
Хтось там молившись, клячить...
Це діток малих громадка
Шле гарячі молитви
І за маму, і за татка:
"Божа Мати, помози!"
І Пречиста, добра Мати
Всміхається до діток,
Повна ласк і благодати,
Серед повені квіток.*

І. САВИЦЬКА

*Рученята я складаю,
До Ісуса промовляю:
Дай здоров'я мамі й татку
І років життя багато.
О, Ісусе, Ти від злого
Бережи мене малою.
За дідуся і бабусю
Я також Тобі молюся.
Перепрошую за тих,
Хто не знає, що Бог Ти.
Хто без віри, без надії,
Без поклону Тобі скніє.
Іх устами говорю:
Боже, я Тебе люблю.*

С. КОГУТ

НЕ ЧЕКАЙМО ЗАБЛУКАНОЇ ОВЕЧКИ

Як дитина зблудить, доложіть всякого старання, щоб її знову навести на дорогу чесноти. І пам'ятайте, що любов батька, а ще більше – любов матері – може дуже багато.

Один молодець пішов до високих шкіль і там, попавши в товариство недовірлив, стратив віру, жив грішно й зруйнував здоров'я. Він знав, що нема виходу. Ні один лікар не обіцяв йому, що видужає. Однак хоч вже над берегом гробу і пекла був, не хотів чути про святу сповідь і покаяння.

Випадково попав йому до рук образочок, який покійна його мати подарувала в день його першого святого Причастя.

На образку він вичитав сердечні слова матері, щоб не забував про Ісуса, що його прийняв у святім Причастю.

НА ЗАМІТКУ БАТЬКАМ

Слова матері зворушили нещасного до сліз. Він зажадав священика. Щиро та з жалем висповідався й умер смертю праведного каятника.

Християнська мати! Коли це читаєш, може, гірко плачеш? Може, твій син або твоя доня знаходяться на злій дорозі? Не трай надії. Згадай св. Моніку. Вона шістнадцять років молилася за навернення свого грішного сина Августина. І син не лише навернувся, але й став ще великим святым.

(Із християнського молитовника)

***

НЕ ЧЕКАЙМО ЛЮБИТИ

Не чекай, що твоя дитина буде такою, як ти, або як ти хочеш. Допоможи їй стати не тобою, а собою. Не думай, що дитина твоя: вона – Божа.

ІДУСЬКІ СПОСІДАЛНИ

СИЛА МОЛИТВИ

Жив-був один заможний купець. Мав він великі статки, багато поля, наймитів, краму і всього, чого тільки душа забажає. Та найбільшим його скарбом була вірна дружина та трійко гарних чernih дітей. Незважаючи на своє незліченне багатство, купець цей був надзвичайно побожний та богобоязливий. Кожної неділі та свята він брав свою дружину та дітей і йшов до церкви на Літургію, щоб подякувати Богові за всі дари і попросити благословення на подальше життя. Навіть у будній день, коли траплялась нагода, він не опускав можливості відвідати церкву. Та й своїх слуг він напоумляв, щоб не брались до роботи без молитви і не забували святкувати неділю. А свої дітей він так навчав:

– Любі мої! Бог всесильний і милостивий! Він – наш Творець і податель усіх благ. Завжди будьте вірні Йому! В молитві вдомі і з усією Церквою на Літургії в неділі і свята засилайте Йому свої похвали, подяки і прохання, а Він, Добрий, дасть своє благословення, промовить до серця, як чинити, а якщо буде потреба, то вчинить чудо.

Діти завжди уважно слухали батька, коли він їх повчав, і сумлінно виконували все, що він їм наказував.

Трапилося якось одного разу вирушити купцеві в далеку дорогу. Зібрався він, розпрощався зі своєю родиною і рушив у дорогу. Містечко, у якому жив купець, було невеличке, і чутка про його від'їзд скоро розійшлася. Взнав про це і один страшний розбійник, який вже давно надумував, як би привласнити бодай якусь частинку купцевого майна. А був це чоловік надзвичайно жорстокий, який нічого і нікого не боявся. Він ніколи не перебирав засобів, лише б заволодіти чужим майном. Не одного він звів зі світу.

Надумав він план і на цей раз. Коли купець повертатиметься із своєї мандрівки, зробити засідку і напасти на нього.

А був на дорозі того міста великий старий хрест. Люди давно розповідали, що має він велику силу і не раз рятував місто від всякого нещастя. Казали, що кожен, хто приходить помолитися перед ним зі щирим серцем, просити захисту, завжди отримує його від Бога.

Розбійник знав, що це місце має велику пошану в людей, тому й сховався тут перед приїздом купця, бо ніхто б не подумав його шукати біля чудотворного хреста. Чекаючи, він задрімав. А розбійники його ніжні дитячі голоси. Щоб дізнатися, що тут коїться і що може перешкодити здійсненню його плану, він тихенько підкрядив і побачив під хрестом хлопчика і двох маленьких дівчаток. Він одразу впізнав дітей купця. Тепер він був настільки близько, що міг розчутити, що вони молились молитву «Отче наш»:

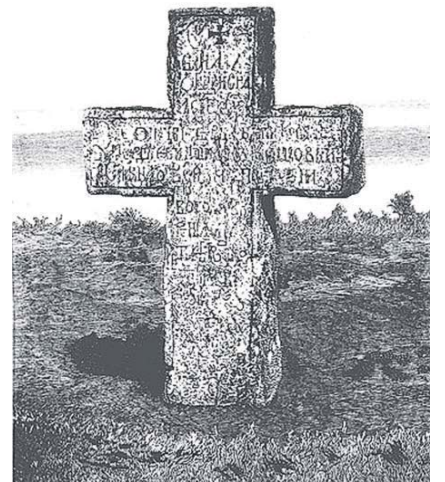
– ... І не введи нас у спокус, але визволи нас від лукавого. Амінь!

Тоді почали промовляти своїми словами: «Добрий наш Батьку небесний! Ми знаємо, що Ти завжди вислушаєш прохання своїх дітей. Тато наш поїхав в далеку дорогу і незабаром має повернутися. Просимо Тебе, Господи, охорони його в дорозі...»

Розбійник довго стояв і слухав щирі дитячі слова, які спочатку обікали, а потім почали гріти його серце; з його очей градом котились сльози...

Купець щасливо повернувся додому і привіз дітям багато гостинців з далеких країв.

А розбійника більше ніхто не вивід. Та казали, що незабаром прийшов до монастиря багатий чоловік, який роздав усе своє майно і став ревно служити Богові і людям. Можливо, це був він!?

Чи не впізнаємо себе?

ЯКА ШАНА – ТАКА І ВІДДЯКА

Облуплені стіни цього будинку завжди навівали сум і біль на Олену Василівну, або просто Оленку, як часто називали її мешканці цього страшного закладу, звертаючись до неї. Сьогодні цей біль був особливим – померла пані Текля. Та сама, що останнім часом кілька разів турбувала Оленку лише одним проханням: зателефонувати синові, щоб приїхав її провідати. Очевидно, серце щось віщувало. Оленка радо взяла клаптик паперу із записаним на ньому номером телефону і, вправившись із хатньою роботою, підісла до телефону.

– Алло, слухаю, – почувся по той бік проводу голос.

– Ваша мама... – Олена Василівна на мить запнула і здавленим голосом продовжила, – ваша мама, Текля Андріївна, просила передати вам...

Голос з того кінця телефонного дроту різко обірвав:

– Ну, що та стара ще хоче? Тут мені жити не давала, ще й звідти дістає! Що вона там – їсти хоче, чи що? Я ж плачу за її утримання. Не маю я часу їздити по притулках! – співрозмовник перервав розмову, кинувши на важіль слухавку.

Це було тиждень тому. Олена Василівна дуже тяжко пережила цю розмову і не один раз пекучий біль стискав її серце. Як підійти до старенької Теклі? Що їй сказати? Але пані Текля сама почала розмову, побачивши Олену Василівну. На запитання старенької, чи дзвонила синові, лікарка збрехала, сказавши, що дзвонила та нікого не застала вдома, при цьому пообіцявши, що подзвонить ще раз. Вона дійсно мала намір ще раз зателефонувати і так вчитати цьому молодикові, щоб до смерті запам'ятав її науку.

Вчора Олена Василівна таки дійсно зателефонувала за знайденим номером, але промовила у телефонну трубку лише три слова:

– Ваша мама померла...

Сльози не давали говорити.

...На подвір'ї будинку престарілих стояла сумна домовина. Всі мешканці цієї споруди, які могли ще пересуватися, вийшли надвір. Священик кропив свяченою водою померлу Теклю, що, умиrotворено склавши натруджені руки, лежала у цій домовині, а дяк голосив: "...со святими упоко-о-о-й". Багато хто, хрестячись, плакав, а дехто, виплакавши всі свої сльози, вже й не міг плакати.

Олена все поглядала на дорогу. Вона чекала. Вона сподівалась, що, може, хоч тепер, на похорон, приїде син померлої Теклі. Дарма. Не дочекалася...

Наступного дня Олена Василівна, ввійшовши в палату, де дотепер жила пані Текля, наблизилась до тумбочки,

щоб зібрати речі, що належали померлій. Молитовник із кількома образками, стерта старенькими руками вервиця, ікона Матері Божої Неустанної Помочі в пластмасовій рамці, кілька гривень, дещо із нижньої білизни – це все було складено в клуночок і перев'язано випраною чистою хусткою. Ось такий нехитрий скарб.

Зверху лежала картка паперу, списана старечою рукою: "Михайле, синочку мій. Я скоро покину цей світ, бо він жорстокий і страшний. Через ціле своє життя я так і не зазнала радості. Після трагічної смерті твого батька ти був моєю найбільшою радістю і потіхою. Я завжди старалась про твоє добро і про твоє щастя. І те, що ти привіз мене сюди, у будинок для престарілих, я сприйняла як жертву заради твого зросту, твоєї кар'єри. І тих довгих п'ять років, що я чекала на тебе, я знала, що ти працюєш для свого добра. Боляче одне: я віддала тобі ціле своє життя, а ти не міг знайти для мене десяти хвилин. Прощаю тебе і молюся за тебе. Хай благословить тебе Ісус і Пресвята Богородиця." Наприкінці стояв підпис: "Твоя мама".

Читаючи цього листа, Олена Василівна плакала, уявивши собі, скільки сліз пані Теклі впало на цей аркуш паперу. Дуже захотілось передати цього листа адресатові, а ще більше хотілося заглянути в очі того, хто зрідка власної матері. Оленка набрала номер телефону. Стурбований жіночий голос спитав:

– Вам кого?

– Мені... пана Михайла, – збентежено мовила лікар.

– Його нема... А ви хто будете? – спитали на тому кінці дроту. Олена Василівна, хвильку помовчавши, сказала:

– У мене лист для пана Михайла.

У трубці почувся ніби стогін, ніби зітхання, а за коротку хвильку почулося:

– Михайло у лікарні. Він – у дуже тяжкому стані.

Трохи згодом, жінка на протилежному кінці продовжила:

– Він учора поїхав до матері на похорон. Його "Мерседес" перевернувся і врізався у дерево. В Михайла – тяжка травма хребта. Говорити, слухати і їсти він зможе, сказав лікар, а ходити і робити щось руками не зможе ніколи. Така трагедія, така трагедія... – бідкалася жінка.

Олена Василівна навмання відкрила старенький молитовник пані Теклі. Погляд вихопив із загального тексту: "Шануй батька твого і матір твою, і добре тобі буде".

Іван ПЕТРУСЬКО, м. Львів

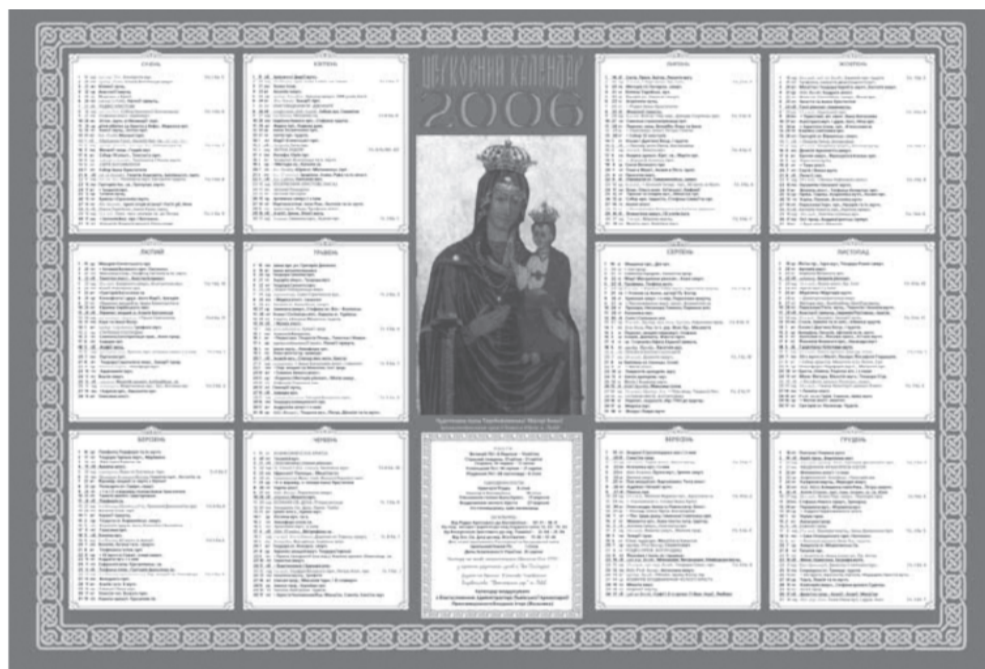
Вітаємо ювілярів!

У жовтні святкують ювілеї:

- 35-річчя священства – о. Володимир Мазур (15.10)
- 20-річчя священства – о. Володимир Никифорець (13.10)
- 15-річчя священства – о. Василь Крошний (30.10)
- 10-річчя священства – о. Михайло Кравців (14.10)
- 10-річчя священства – о. Ярослав Кожушко (14.10)
- 10-річчя священства – о. Валерій Лозинський (14.10)
- 10-річчя священства – о. Орест Мельник (14.10)
- 10-річчя священства – о. Микола Семенович (14.10)
- 10-річчя священства – о. Іван Цихуляк (14.10)
- 10-річчя священства – о. Євген Кварціян (14.10)
- 10-річчя священства – о. Зіновій Боднар (29.10)

- 35-річчя уродин – о. Микола Мельник (22.10)
- 35-річчя уродин – о. Володимир Перун (25.10)
- 35-річчя уродин – о. Роман Стефанів (23.10)
- 30-річчя уродин – о. Роман Бакуш (16.10)
- 30-річчя уродин – о. Юрій Саквук (23.10)

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 2006 РІК

За благословенням Адміністратора Львівської архієпархії Преосвященного Владика Ігоря (Возняка) пропонуємо усім вірним календар на 2006 рік. Календар розповсюджується через протопресвітерів, а також його можна придбати в редакції газети "Мета" (м. Львів, пл. Св. Юра, 5).

Придбавши наш календар, Ви долучаєтеся до зміцнення матеріальної бази нашої газети, сприяєте покращенню її якості.

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ...

По горизонталі: 3. Як по-іншому буде Петро-Скала? 4. Одна з десяти кар на Єгипет. 6. Ім'я одного з апостолів. 8. Прізвисько одного з апостолів на ім'я Симон. 9. Символ життя і смерті. 10. Як називався суддя Ісуса? 11. Ім'я матері Пресвятої Богородиці. 12. "Там де ..., там і орли зберуться". 14. Нечиста тварина у євреїв. 15. Вифлеєм. 16. Гора, на якій переобразився Господь. 17. Ім'я одного з первосвящеників, які засудили Христа. 18. Хто був першим архиєреєм за часів Мойсея? 20. Один із символів мудрості.

По вертикалі: 1. Місце, де було розп'ято Ісуса. 2. За яку річ більшою може бути наша душа? 3. Одна невелика частина Біблії. 5. Що ніс Ісак на своїх плечах? 7. Частина храму відразу за дверима. 8. Хто був Юда по відношенню до Ісуса? 13. Як називалась зброя, з якої Давид вбив Голяфа? 15. Яке християнське ім'я означає "Мудрість"? 19. На якій горі поховали Мойсея? 20. Один із символів диявола.

